

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 278/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., D., t. č. vo výkone trestu R., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2006 a sp. zn. 5 T 86/2009 a postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2011 doručená sťažnosť M. B., t. č. vo výkone trestu R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru postupom Okresného súdu Prešov v konaniach

vedených pod sp. zn. 1 T 27/2006 a sp. zn. 5 T 86/2009 a postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Dňa 23. 11. 2009 nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu v Prešove zo dňa 20. 05. 2009 pod sp. zn. 1 T 27/06-219 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice pod č. k. 8 To 55/2009 z 23. 11. 2009. ... dňa 15. 03. 2010 som podal na Najvyšší súd SR dovolanie, proti rozsudku Okresného súdu v Prešove... a zároveň... som podal aj sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach..., ale do dnešného dňa... sa nikto s tým nezaoberal. Preto mám za to, že došlo k... porušeniu základných ľudských práv... právo na obhajobu a právo na spravodlivé nezávislé súdne konanie...

Dňa 17. 12. 2009 nadobudol právoplatnosť trestný rozkaz Okresného súdu v Prešove zo dňa 3. 11. 2009 pod č. k. 5 T 86/2009... dňa 8. 12. 2009 som podal odvolanie proti trestnému rozkazu... Taktiež mám za to, že došlo k hrubému porušeniu mojich základných ľudských práv... právo na obhajobu a právo na spravodlivé nezávislé súdne konanie. Pretože do dnešného dňa... sa v mojej veci nekoná a nikto sa s tým nezaoberal...

Dňa 10. 03. 2010 nadobudol právoplatnosť trestný rozkaz Okresného súdu v Piešťanoch zo dňa 1. 02. 2010 pod č. k. 1 T 23/2010... dňa 05. 03. 2010 som podal odvolanie proti trestnému rozkazu... Taktiež mám za to, že došlo k porušeniu mojich základných ľudských práv... právo na obhajobu a právo na spravodlivé nezávislé súdne konanie. Pretože taktiež do dnešného dňa... sa v mojej veci nič nekoná a nikto sa s tým nezaoberal.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho práva na „*spravodlivé nezávislé súdne konanie*“ a práva na „*obhajobu*“ zaručených v čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) dohovoru postupom Okresného súdu Prešov v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2006 a sp. zn. 5 T 86/2009 a postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2010.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru postupom Okresného súdu Prešov v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2006 a sp. zn. 5 T 86/2009 a postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2010.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

... d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe...

1. K namietanému porušeniu práv postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2006

Pokiaľ ide o námietku porušenia práva na „*spravodlivé nezávislé súdne konanie*“ zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj námietku porušenia práva na obhajobu zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľa označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa zistenia ústavného súdu o podanom opravnom prostriedku sťažovateľa vedie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolacie konanie pod sp. zn. 2 Tdo 48/2012. Nie je teda pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že sa jeho podaním nikto „nezaoberal“. Predloženiu súdneho spisu sp. zn. 1 T 27/2006 Okresným súdom Prešov najvyššiemu súdu predchádzali procesné úkony s tým súvisiace (ústavný súd nepovažoval v tomto prípade za potrebné tieto konkretizovať) a s tým je spojená aj otázka potreby sa vecou „zaoberať“. Rozhodujúcim však je, že pokiaľ sťažovateľ vidí v postupe alebo aj v rozhodnutí Okresného súdu Prešov porušenie práva na „spravodlivé nezávislé súdne konanie“ zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na „obhajobu“ zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, má možnosť domáhať sa ochrany týchto práv práve v dovolacom konaní, v rámci ktorého je oprávnením, ale aj povinnosťou najvyššieho súdu poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho práv.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde)

2. K namietanému porušeniu práv postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 86/2009

Podľa zistenia ústavného súdu Okresný súd Prešov trestným rozkazom sp. zn. 5 T 86/2009 z 3. novembra 2009 uznal sťažovateľa vinným z prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Sťažovateľ trestný rozkaz prevzal 8. decembra 2009, a pretože proti tomuto rozhodnutiu nebol v zákonnej lehote podaný odpor, stal sa 17. decembra 2009 právoplatným.

Sťažovateľ následne podaním doručeným Okresnému súdu Prešov 25. januára 2010 žiadal o vyrozumenie, či bolo Okresnému súdu Prešov doručené jeho „*odvolanie*“ proti trestnému rozkazu č. k. 5 T 86/2009-48 z 3. novembra 2009, ktoré podal 8. decembra 2009 „*cez Ústavný súd SR*“. Na žiadosť sťažovateľa Okresný súd Prešov odpovedal listom z 1. februára 2010, v ktorom uviedol, že «*do súčasnej doby neobdržal „odvolanie“... proti trestnému rozkazu... Na základe... uvedeného bol správoplatnený dňom 17. 12. 2009, keďže z doručenky o prevzatí vyplýva, že trestný rozkaz ste prevzal 8. 12. 2009.*». Tento list sťažovateľ prevzal v ÚVTOS L. 8. februára 2010.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Ako z uvedeného vyplýva, sťažovateľ sa o prípadnom porušení svojich práv mohol dozvedieť už doručením odpovede Okresného súdu Prešov z 1. februára 2010 na jeho žiadosť o „*vyrozumenie*“, a to vzhľadom na jej obsah. Keďže od oznámenia Okresného súdu Prešov (8. február 2010) po doručenie sťažnosti ústavnému súdu (7. decembra 2011, napísanej 5. decembra 2011) nepochybne uplynula zákonná dvojmesačná lehota na jej

podanie, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu práv postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 23/2010

V označenej trestnej veci bola 27. januára 2010 podaná Okresnou prokuratúrou Piešťany obžaloba na sťažovateľa pre prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Okresný súd Piešťany 1. februára 2010 vydal trestný rozkaz sp. zn. 1 T 23/2010, ktorým bol sťažovateľ z uvedeného prečinu uznaný vinným, a za to mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Trestný rozkaz bol sťažovateľovi doručený 1. marca 2010. Právoplatnosť nadobudol 10. marca 2010.

Dňa 15. marca 2010 bolo Okresnému súdu Piešťany doručené „*odvolanie*“ sťažovateľa proti trestnému rozkazu, ktoré bolo preukázateľne podané na poštovú prepravu 11. marca 2010 (odtlačok pečiatky na obálke). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ podal odpor po zákonom stanovenej osemdňovej lehote určenej na podanie opravného prostriedku, Okresný súd Piešťany písomne oznámil sťažovateľovi, že trestný rozkaz sa neruší a stal sa právoplatným a vykonateľným. List oznamujúci túto skutočnosť bol Okresným súdom Piešťany zaslaný sťažovateľovi 12. apríla 2010, ktorý ho v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok prevzal 15. apríla 2010.

Rovnako aj v tejto časti je sťažnosť sťažovateľa podaná oneskorene, pretože aj v tomto prípade sa sťažovateľ o možnom porušení práv mohol dozvedieť už z oznámenia Okresného súdu Piešťany o nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti trestného rozkazu (ktoré prevzal 15. apríla 2010), od ktorého taktiež nepochybne uplynula zákonom určená lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu (doručenej 7. decembra 2011), čo bolo dôvodom na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa §25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanej oneskorene.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2012